

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΝΟΜΟΣ ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ
ΔΗΜΟΣ ΜΕΣΣΗΝΗΣ
Δ/ΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ**

***ΕΡΓΟ: ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΟΔΟΠΟΙΑΣ ΣΤΙΣ Τ.Κ.ΑΒΡΑΜΙΟΥ, ΣΤΡΕΦΙΟΥ ΚΑΙ
ΠΑΝΙΠΕΡΙΟΥ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΜΕΣΣΗΝΗΣ***

ΣΧΕΔΙΟ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΚΑΙ ΥΓΕΙΑΣ (Σ.Α.Υ.)

ΣΧΕΔΙΟ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΚΑΙ ΥΓΕΙΑΣ (Σ.Α.Υ.)

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΤΜΗΜΑ Α	2
Γενικά	2
1. Είδος του έργου και χρήση αυτού	2
2. Σύνοψη περιγραφή του έργου	2
3. Ακριβής διεύθυνση του έργου	2
4. Στοιχεία του κυρίου του έργου	2
5. Στοιχεία του υπόχρεου για την εκπόνηση του ΣΑΥ	2
6. Περιγραφή των φάσεων εκτέλεσης του έργου και των εφαρμοζομένων κατά φάση μεθόδων εργασίας	2
ΤΜΗΜΑ Β	3
Κίνδυνοι που ενέχεται να εμφανιστούν κατά την εκτέλεση του έργου	3
ΤΜΗΜΑ Γ	13 14
Μέτρα για την πρόληψη και την αποτροπή των κινδύνων και γενικά για την ασφάλεια και την υγεία των εργαζομένων	13 14
ΤΜΗΜΑ Δ	137
Πρόσθετα στοιχεία	137
1. Δίοδοι προσπέλασης στο εργοτάξιο και πρόσβασης στις θέσεις εργασίας	137
2. Δίοδοι κυκλοφορίας πεζών και οχημάτων εντός του εργοταξίου	137
3. Χώροι εγκατάστασης του βασικού μηχανικού εξοπλισμού	137
4. Χώροι αποθήκευσης	137
5. Χώροι συλλογής αχρήστων και επικίνδυνων υλικών	37 19
6. Χώροι υγιεινής, εστίασης και πρώτων βοηθειών	38 19
7. Άλλα σημεία, χώροι ή ζώνες που απαιτούνται για την ασφάλεια και την υγεία των εργαζομένων	39 19
ΤΜΗΜΑ Ε	40 21
Καλές πρακτικές για τη λήψη μέτρων προστασίας και την αντιμετώπιση του επαγγελματικού κινδύνου	40 21

ΤΜΗΜΑ Α

Γενικά

Το παρόν Σχέδιο Ασφάλειας και Υγείας (Σ.Α.Υ.) συντάσσεται σύμφωνα με τις διατάξεις του Π.Δ. 305/96, άρθρο 3. Ιδιαίτερη προσοχή και επιμέλεια πρέπει να δίδεται στην τήρηση και εφαρμογή των διατάξεων του Π.Δ. 1073/1981.

1. Είδος του έργου και χρήση αυτού

Αντικείμενο του έργου αποτελεί η κατασκευή: **ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΟΔΟΠΟΙΙΑΣ ΣΤΙΣ Τ.Κ.ΑΒΡΑΜΙΟΥ, ΣΤΡΕΦΙΟΥ ΚΑΙ ΠΑΝΙΠΕΡΙΟΥ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΜΕΣΣΗΝΗΣ**

2. Σύνοψη περιγραφή του έργου

Η μελέτη αφορά στην βελτίωση τριών υπαρχόντων αγροτικών δρόμων που βρίσκονται στην Τοπική Κοινότητα Αβραμίου, Στρεφίου και Πανιπερίου του Δήμου Μεσσήνης

3. Ακριβής διεύθυνση του έργου

Ο ΔΗΜΟΣ ΜΕΣΣΗΝΗΣ.(ΤΗΛ 2722360100).

4. Στοιχεία του κυρίου του έργου

ΔΗΜΟΣ ΜΕΣΣΗΝΗΣ.

5. Στοιχεία του υπόχρεου για την εκπόνηση του ΣΑΥ

Συντάκτης του παρόντος υπήρξε: Διονύσιος Κούβελας, Πολιτικός Μηχανικός

.....

6. Περιγραφή των φάσεων εκτέλεσης του έργου και των εφαρμοζομένων κατά φάση μεθόδων εργασίας

Στην παράγραφο αυτή περιγράφονται με σαφή και κατατοπιστικό τρόπο οι φάσεις / υποφάσεις εργασίας που εμφανίζονται στο υποβαλλόμενο με τη μελέτη χρονοδιάγραμμα εργασιών, τα χρησιμοποιούμενα σε κάθε μία μηχανήματα, τα κυριότερα βοηθητικά μέσα, οι τρόποι οριζόντιας και κατακόρυφης διακίνησης υλικών, κλπ.

Το έργο θα κατασκευαστεί σε τέσσερις φάσεις.

- **Α΄ Φάση:** Χωματουργικά
- **Β΄ Φάση:** Τεχνικά Έργα
- **Γ΄ Φάση:** Οδοστρωσία –Ασφαλτικά
- **Δ΄ Φάση:** Σήμανση-Ασφάλεια

Κίνδυνοι που ενέχεται να εμφανιστούν κατά την εκτέλεση του έργουΟΔΗΓΙΕΣ ΣΥΝΤΑΞΗΣ

Συμπληρώνονται οι επισυναπτόμενοι πίνακες, που συντίθενται οριζόντια μεν από προκαταγεγραμμένες "πηγές κινδύνων", κατακόρυφα δε από μη προκαθορισμένες "φάσεις και υποφάσεις εργασίας".

Ο συντάκτης του ΣΑΥ:

1. Αντιστοιχίζει τις φάσεις / υποφάσεις του χρονοδιαγράμματος του μελετώμενου έργου, όπως αυτές απαριθμούνται στο παραπάνω σημείο Α.6 του ΣΑΥ, σε θέσεις του πινακιδίου που, για λόγους ευκολίας, είναι ενσωματωμένο σε όλους τους πίνακες (αν υπάρχει ανάγκη διάκρισης περισσότερων φάσεων / υποφάσεων, θα πρέπει να γίνει αντίστοιχη προσαρμογή του πινακιδίου).

2. Για κάθε επί μέρους φάση / υποφάση εκτέλεσης του έργου, επισημαίνει τους κινδύνους που, κατά την κρίση του, ενδέχεται να παρουσιαστούν. Η επισήμανση είναι γίνεται με την αναγραφή των αριθμών 1, 2, ή 3 στους κόμβους του πίνακα, όπου αντίστοιχα εντοπίζεται πιθανή πηγή κινδύνου. Η χρήση των αριθμών είναι υποκειμενική, αποδίδει δε την αντίληψη του συντάκτη για την ένταση των κινδύνων.

Ο αριθμός 3 χαρακτηρίζει περιπτώσεις όπου διαπιστώνεται ότι:

είτε (i)

η πηγή κινδύνου είναι συνεχώς παρούσα κατά την εξεταζόμενη φάση / υποφάση εργασίας (π.χ. κίνδυνος κατάρρευσης κατά την εκσκαφή θεμελίων δίπλα σε παλαιά οικοδομή),

είτε (ii)

οι ιδιαίτερες συνθήκες του έργου δημιουργούν αυξημένη πιθανότητα επικίνδυνων καταστάσεων, (π.χ. κίνδυνος αστοχίας των πρανών εκσκαφής, όταν το έδαφος είναι μικρής συνεκτικότητας, ή υδροφορεί, κλπ.),

είτε (iii)

ο κίνδυνος είναι πολύ σοβαρός, έστω και αν η πιθανότητα να επισυμβεί είναι περιορισμένη (π.χ. κίνδυνος έκρηξης λόγω απρόσεκτης χρήσης ηλεκτρικού ρεύματος ή γυμνής φλόγας σε χώρο αποθήκευσης εκρηκτικών ή σε δεξαμενή καυσίμων).

Ο αριθμός 1 χαρακτηρίζει περιπτώσεις όπου:

είτε (i)

η πηγή κινδύνου εμφανίζεται περιοδικά ή με χρονικά διαλείποντα τρόπο (π.χ. κίνδυνοι τραυματισμών από ανατροπές υλικών, σε οικοδομικό εργοτάξιο),

είτε (ii)

δεν συντρέχουν ειδικές αιτίες αύξησης των κινδύνων (π.χ. κίνδυνοι από την κίνηση οχημάτων σε ένα ευρύχωρο υπαίθριο εργοτάξιο),

είτε (iii)

ο κίνδυνος δεν είναι σοβαρός, έστω και αν η πιθανότητα να επισυμβεί είναι μεγάλη (π.χ. κίνδυνοι από την εκτέλεση υπαίθριων εργασιών σε συνθήκες καύσωνα).

Ο αριθμός 2 χαρακτηρίζει τις θεωρούμενες ως "ενδιάμεσες" των 1 και 3 περιπτώσεις.

ΦΑΣΕΙΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	(1)	1.1	Χωματουργικά
	(2)	2.1	Τεχνικά Έργα
	(3)	3.1	Οδοστρωσία –Ασφαλτικά
	(4)	4.1	Σήμανση-Ασφάλεια

Κίνδυνοι	Πηγές κινδύνων		Φάση 1η Φ 1.1	Φάση 2η Φ 2.1	Φάση 3η Φ 3.1	Φάση 4η
01000. Αστοχίες εδάφους						
01100. Φυσικά πρηνή	01101	Κατολίσθηση. Απουσία / ανεπάρκεια υποστήριξης	2	2	1	
	01102	Αποκολλήσεις. Απουσία / ανεπάρκεια προστασίας				
	01103	Στατική επιφόρτιση. Εγκαταστάσεις / εξοπλισμός				
	01104	Δυναμική επιφόρτιση. Φυσική αιτία	2			
	01105	Δυναμική επιφόρτιση. Ανατινάξεις				
	01106	Δυναμική επιφόρτιση. Κινητός εξοπλισμός				
01200. Τεχνητά πρηνή & Εκσκαφές	01201	Κατάρρευση. Απουσία / ανεπάρκεια υποστήριξης	3	3	3	
	01202	Αποκολλήσεις. Απουσία / ανεπάρκεια προστασίας	3	3	3	
	01203	Στατική επιφόρτιση. Υπερύψωση	3	3	3	
	01204	Στατική επιφόρτιση. Εγκαταστάσεις / εξοπλισμός	3	3	3	
	01205	Δυναμική επιφόρτιση. Φυσική αιτία	3	3	3	
	01206	Δυναμική επιφόρτιση. Ανατινάξεις				
	01207	Δυναμική επιφόρτιση. Κινητός εξοπλισμός	3	3	3	
01300. Υπόγειες εκσκαφές	01301	Καταπτώσεις οροφής / παρειών. Ανυποστήλιστα τμήματα	2	2	2	
	01302	Καταπτώσεις οροφής / παρειών. Ανεπαρκής υποστύλωση	2	2	2	
	01303	Καταπτώσεις οροφής / παρειών. Καθυστερημένη υποστύλωση	2	2	2	
	01304	Κατάρρευση μετώπου προσβολής	2	2	2	
01400. Καθιζήσεις	01401	Ανυποστήρικτες παρακείμενες εκσκαφές	2	2	1	
	01402	Προϋπάρχουσα υπόγεια κατασκευή				
	01403	Διάνοιξη υπογείου έργου	2	2	2	
	01404	Ερπυσμός				
	01405	Γεωλογικές / γεωχημικές μεταβολές				
	01406	Μεταβολές υδροφόρου ορίζοντα	1	1	1	
	01407	Υποσκαφή / απόπλυση	1	1	1	
	01408	Στατική επιφόρτιση				
	01409	Δυναμική καταπόνηση - φυσική αιτία				
	01410	Δυναμική καταπόνηση - ανθρωπογενής αιτία	1	1	1	
01500. Άλλη πηγή	01501					
	01502					
	01503					

Κίνδυνοι		Πηγές κινδύνων	Φάση 1η Φ 1.1	Φάση 2η Φ 2.1	Φάση 3η Φ 3.1	Φάση 4η
02000. Κίνδυνοι από εργοταξιακό εξοπλισμό						
02100. Κίνηση οχημάτων και μηχανημάτων	02101	Συγκρούσεις οχήματος – οχήματος	2	2	2	
	02102	Συγκρούσεις οχήματος – προσώπων	2	2	2	
	02103	Συγκρούσεις οχήματος - σταθερού εμποδίου	1	1	1	
	02104	Συνθλίψεις μεταξύ οχήματος - οχήματος	1	1	1	
	02105	Συνθλίψεις μεταξύ οχήματος - σταθερού εμποδίου	1	1	1	
	02106	Ανεξέλεγκτη κίνηση. Βλάβες συστημάτων	2	2	2	
	02107	Ανεξέλεγκτη κίνηση. Ελλιπής ακινητοποίηση	1			
	02108	Μέσα σταθερής τροχιάς. Ανεπαρκής προστασία				
	02109	Μέσα σταθερής τροχιάς. Εκτροχιασμός				
02200. Ανατροπή οχημάτων και μηχανημάτων	02201	Ασταθής έδραση	1	1	1	
	02202	Υποχώρηση εδάφους / δαπέδου	2	2	2	
	02203	Έκκεντρη φόρτωση				
	02204	Εργασία σε πρανές	2	2	2	
	02205	Υπερφόρτωση	1	1	1	
	02206	Μεγάλες ταχύτητες	1	1	1	
02300. Μηχανήματα με κινητά μέρη	02301	Στενότητα χώρου	2	2	2	
	02302	Βλάβη συστημάτων κίνησης				
	02303	Ανεπαρκής κάλυψη κινουμένων τμημάτων - πτώσεις				
	02304	Ανεπαρκής κάλυψη κιν. τμημάτων - παγιδεύσεις μελών				
	02305	Τηλεχειριζόμενα μηχανήματα & τμήματά τους				
02400. Εργαλεία χειρός	02401	Αεροσυμπιεστής	1	1	1	
	02402	Δονητής	1	1	1	
	02403					
02500. Άλλη πηγή	02501					
	02502					
	02503					

			Φάση 1η	Φάση 2η	Φάση 3η	Φάση 4η
			Φ 1.1	Φ 2.1	Φ 3.1	
Κίνδυνοι		Πηγές κινδύνων				
03000. Πτώσεις από ύψος						
03100. Οικοδομές - κτίσματα	03101	Κατεδαφίσεις				
	03102	Κενά τοίχων				
	03103	Κλίμακα				
	03104	Εργασία σε στέγες				
03200. Δάπεδα εργασίας – προσπελάσεις	03201	Κενά δαπέδων	1	1	1	
	03202	Πέρατα δαπέδων				
	03203	Επικλινή δάπεδα		1		
	03204	Ολισθηρά δάπεδα				
	03205	Ανώμαλα δάπεδα				
	03206	Αστοχία υλικού δαπέδου				
	03207	Υπερυψωμένες δίοδοι και πεζογέφυρες				
	03208	Κινητές σκάλες και ανεμόσκαλες		1		
	03209	Αναρτημένα δάπεδα. Αστοχία ανάρτησης				
	03210	Κινητά δάπεδα. Αστοχία μηχανισμού				
	03211	Κινητά δάπεδα. Πρόσκρουση				
03300. Ικρίώματα	03301	Κενά ικριωμάτων	1	2	2	
	03302	Ανατροπή. Αστοχία συναρμολόγησης		1	1	
	03303	Ανατροπή. Αστοχία έδρασης		2		
	03304	Κατάρρευση. Αστοχία υλικού ικριώματος		1	1	
	03305	Κατάρρευση. Ανεμοπίεση		1		
03400. Τάφροι / φρέατα	03401	Πτώση μελών στην εκσκαφή	2	2	2	
	03402					
03500. Άλλη πηγή	03501					
	03502					
	03503					

Κίνδυνοι		Πηγές κινδύνων	Φάση 1η Φ 1.1	Φάση 2η Φ 2.1	Φάση 3η Φ 3.1	Φάση 4η
04000. Εκρήξεις - Εκτοξευόμενα υλικά - θραύσματα						
04100. Εκρηκτικά - Ανατινάξεις	04101	Ανατινάξεις βράχων	1			
	04102	Ανατινάξεις κατασκευών				
	04103	Ατελής ανατίναξη υπονόμων				
	04104	Αποθήκες εκρηκτικών				
	04105	Χώροι αποθήκευσης πυρομαχικών				
	04106	Διαφυγή - έκλυση εκρηκτικών αερίων & μιγμάτων				
04200. Δοχεία και δίκτυα υπό πίεση	04201	Φιάλες ασετιλίνης / οξυγόνου				
	04202	Υγραέριο				
	04203	Υγρό άζωτο				
	04204	Αέριο πόλης				
	04205	Πεπιεσμένος αέρας				
	04206	Υποθαλάσσιος αγωγός διάθεσης λυμάτων				
	04207	Δίκτυα ύδρευσης				
	04208	Ελαιοδοχεία / υδραυλικά συστήματα				
04300. Αστοχία υλικών υπό ένταση	04301	Βραχώδη υλικά σε θλίψη				
	04302	Προεντάσεις οπλισμού / αγκυρίων				
	04303	Κατεδάφιση προεντεταμένων στοιχείων				
	04304	Συρματόσχοινα				
	04305	Εξολκεύσεις				
	04306	Λαξεύσεις / τεμαχισμός λίθων				
04400. Εκτοξευόμενα υλικά	04401	Εκτοξευόμενο σκυρόδεμα				
	04402	Αμμοβολές				
	04403	Τροχίσσεις / λειάνσεις				
04500. Άλλη πηγή	04501					
	04502					
	04503					

			Φάση 1η	Φάση 2η	Φάση 3η	Φάση 4η
Κίνδυνοι		Πηγές κινδύνων	Φ 1.1	Φ 2.1	Φ 3.1	
05000. Πτώσεις - μετατοπίσεις υλικών & αντικειμένων						
05100. Κτίσματα - φέρων οργανισμός	05101	Αστοχία. Γήρανση				
	05102	Αστοχία. Στατική επιφόρτιση				
	05103	Αστοχία. Φυσική δυναμική καταπόνηση				
	05104	Αστοχία. Ανθρωπογενής δυναμική καταπόνηση				
	05105	Κατεδάφιση				
	05106	Κατεδάφιση παρακειμένων				
05200. Οικοδομικά στοιχεία	05201	Γήρανση πληρωτικών στοιχείων				
	05202	Διαστολή - συστολή υλικών				
	05203	Αποξήλωση δομικών στοιχείων				
	05204	Αναρτημένα στοιχεία & εξαρτήματα				
	05205	Φυσική δυναμική καταπόνηση				
	05206	Ανθρωπογενής δυναμική καταπόνηση				
	05207	Κατεδάφιση				
	05208	Αρμολόγηση / απαρμολόγηση προκατασκ. στοιχείων				
05300. Μεταφερόμενα υλικά Εκφορτώσεις	05301	Μεταφορικό μηχάνημα. Ακαταλληλότητα / ανεπάρκεια	1	2	2	
	05302	Μεταφορικό μηχάνημα. Βλάβη	1	1		
	05303	Μεταφορικό μηχάνημα. Υπερφόρτωση	1	1	1	
	05304	Απόκλιση μηχανήματος. Ανεπαρκής έδραση		1		
	05305	Ατελής / έκκεντρη φόρτωση				
	05306	Αστοχία συσκευασίας φορτίου	1	1	1	
	05307	Πρόσκρουση φορτίου				
	05308	Διακίνηση αντικειμένων μεγάλου μήκους	1	1		
	05309	Χειρωνακτική μεταφορά βαρέων φορτίων				
	05310	Απόλυση χύδην υλικών. Υπερφόρτωση	1	2		
	05311	Εργασία κάτω από σιλό				
05400. Στοιβασμένα υλικά	05401	Υπερστοίβαση				
	05402	Ανεπάρκεια πλευρικού περιορισμού σωρού				
	05403	Ανορθολογική απόληψη				
05500. Άλλη πηγή	05501					
	05502					
	05503					

			Φάση 1η	Φάση 2η	Φάση 3η	Φάση 4η
			Φ 1.1	Φ 2.1	Φ 3.1	
Κίνδυνοι		Πηγές κινδύνων				
06000. Πυρκαϊές						
06100. Εύφλεκτα υλικά	06101	Έκλυση / διαφυγή εύφλεκτων αερίων				
	06102	Δεξαμενές / αντλίες καυσίμων				
	06103	Μονωτικά, διαλύτες, PVC κλπ. εύφλεκτα		1		
	06104	Ασφαλτοστρώσεις / χρήση πίσσας		1	1	
	06105	Αυτανάφλεξη - εδαφικά υλικά				
	06106	Αυτανάφλεξη – απορρίμματα				
	06107	Επέκταση εξωγενούς εστίας. Ανεπαρκής προστασία	1	1	1	
06200. Σπινθήρες & βραχυκυκλώματα	06201	Εναέριοι αγωγοί υπό τάση	1	1	1	
	06202	Υπόγειοι αγωγοί υπό τάση	1	1	1	
	06203	Εντοιχισμένοι αγωγοί υπό τάση				
	06204	Εργαλεία που παράγουν εξωτερικό σπινθήρα				
06300. Υψηλές θερμοκρασίες	06301	Χρήση φλόγας – οξυγονοκολλήσεις				
	06302	Χρήση φλόγας – κασσιτεροκολλήσεις				
	06303	Χρήση φλόγας – χυτεύσεις				
	06304	Ηλεκτροσυγκολλήσεις		2		
	06305	Πυρακτώσεις υλικών				
06400. Άλλη πηγή	06401	Περιβάλλοντες Θάμνοι		1	1	
	06402					
	06403					
07000. Ηλεκτροπληξία						
07100. Δίκτυα - εγκαταστάσεις	07101	Προϋπάρχοντα εναέρια δίκτυα	1	1	1	
	07102	Προϋπάρχοντα υπόγεια δίκτυα	1	1	1	
	07103	Προϋπάρχοντα εντοιχισμένα δίκτυα				
	07104	Προϋπάρχοντα επίτοιχα δίκτυα				
	07105	Δίκτυο ηλεκτροδότησης έργου		1		
	07106	Ανεπαρκής αντικεραυνική προστασία				
07200. Εργαλεία-μηχανήματα	07201	Ηλεκτροκίνητα μηχανήματα				
	07202	Ηλεκτροκίνητα εργαλεία		1		
07300. Άλλη πηγή	07301	Θερμοσυγκολλητική μηχανή πλαστικών σωλήνων		2		
	07302					
	07303					

Κίνδυνοι		Πηγές κινδύνων	Φάση 1η Φ 1.1	Φάση 2η Φ 2.1	Φάση 3η Φ 3.1	Φάση 4η
08000. Πνιγμός / Ασφυξία						
08100. Νερό	08101	Υποβρύχιες εργασίες	1	1	1	
	08102	Εργασίες εν πλω - πτώση				
	08103	Βύθιση / ανατροπή πλωτού μέσου				
	08104	Παρόχθιες / παράλιες εργασίες. Πτώση				
	08105	Παρόχθιες / παράλιες εργασίες. Ανατροπή μηχανήματος				
	08106	Υπαιθριες λεκάνες / Δεξαμενές. Πτώση		2		
	08107	Υπαιθριες λεκάνες / Δεξαμενές. Ανατροπή μηχανήματος				
	08108	Πλημμύρα / Κατάκλυση έργου	2	2	2	
08200. Ασφυκτικό περιβάλλον	08201	Βάλτοι, ιλείς, κινούμενες άμμοι				
	08202	Υπόνομοι, βόθροι, βιολογικοί καθαρισμοί				
	08203	Βύθιση σε σκυρόδεμα, ασβέστη , κλπ.				
	08204	Εργασία σε κλειστό χώρο - ανεπάρκεια οξυγόνου				
08300. Άλλη πηγή	08301					
	08302					
	08303					
09000. Εγκαύματα						
09100. Υψηλές θερμοκρασίες	09101	Συγκολλήσεις / συντήξεις		2		
	09102	Υπέρθερμα ρευστά				
	09103	Πυρακτωμένα στερεά				
	09104	Τήγματα μετάλλων				
	09105	Άσφαλτος / πίσσα	1	2	2	
	09106	Καυστήρες				
	09107	Υπερθερμαινόμενα τμήματα μηχανών	1	1	1	
209200. Καυστικά υλικά	09201	Ασβέστης				
	09202	Οξέα				
	09203					
09300. Άλλη πηγή	09301					
	09302					
	09303					

Κίνδυνοι	Πηγές κινδύνων		Φάση 1η Φ 1.1	Φάση 2η Φ 2.1	Φάση 3η Φ 3.1	Φάση 4η
10000. Έκθεση σε βλαπτικούς παράγοντες						
10100. Φυσικοί παράγοντες	10101	Ακτινοβολίες				
	10102	Θόρυβος / δονήσεις	1	1	1	
	10103	Σκόνη	1	1	1	
	10104	Υπαίθρια εργασία. Παγετός	1	1	1	
	10105	Υπαίθρια εργασία. Καύσωνας	1	2	1	
	10106	Χαμηλή θερμοκρασία χώρου εργασίας	1	1	1	
	10107	Υψηλή θερμοκρασία χώρου εργασίας	2	2	2	
	10108	Υγρασία χώρου εργασίας	1	1	1	
	10109	Υπερπίεση / υποπίεση				
	10110					
	10111					
10200. Χημικοί παράγοντες	10201	Δηλητηριώδη αέρια				
	10202	Χρήση τοξικών υλικών				
	10203	Αμύαντος				
	10204	Ατμοί τηγμάτων				
	10205	Αναθυμιάσεις υγρών / βερνίκια, κόλλες, μονωτικά, διαλύτες				
	10206	Καπναέρια ανατινάξεων				
	10207	Καυσαέρια μηχανών εσωτ. καύσης				
	10208	Συγκολλήσεις		1		
	10209	Καρκινογόνοι παράγοντες				
	10210					
	10211					
	10212					
10300. Βιολογικοί παράγοντες	10301	Μολυσμένα εδάφη				
	10302	Μολυσμένα κτίρια				
	10303	Εργασία σε υπονόμους, βόθρους, βιολογικούς καθαρισμούς				
	10304	Χώροι υγιεινής				
	10305					
	10306					
	10307					
10400. Άλλη παράγοντες	10401					
	10402					

Μέτρα για την πρόληψη και την αποτροπή των κινδύνων και γενικά για την ασφάλεια και την υγεία των εργαζομένων

ΟΔΗΓΙΕΣ ΣΥΝΤΑΞΗΣ

Για κάθε “πηγή κινδύνων” που έχει επισημανθεί στους πίνακες του Τμήματος Β (στήλη 1), καταγράφονται οι φάσεις / υποφάσεις όπου υπάρχει πιθανότητα εμφάνισης (στήλη 2), αναγράφονται οι σχετικές διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας που προβλέπουν τη λήψη μέτρων προστασίας (στήλη 3), και συμπληρώνονται τα κατά την κρίση του συντάκτη αναγκαία πρόσθετα ή ειδικά μέτρα προστασίας που επιβάλλονται από τις ιδιαίτερες συνθήκες ή απαιτήσεις του έργου (στήλη 4).

(*) Αναφέρονται οι διατάξεις της νομοθεσίας που περιέχουν τα απαιτούμενα κάθε φορά μέτρα

(**) Περιγράφονται μέτρα που κατά την κρίση του συντάκτη απαιτούνται για την προστασία των εργαζομένων, αλλά δεν προβλέπονται από τη νομοθεσία ή η πρόβλεψη δεν είναι επαρκής για τη συγκεκριμένη περίπτωση. Επίσης εδώ πρέπει να περιγραφούν και τα ειδικά μέτρα που πρέπει να ληφθούν για τις εργασίες που ενέχουν ειδικούς κινδύνους (βλ. άρθρο 3, παρ.5 του Π.Δ. 305/96)

ΕΠΙΣΗΜΑΣΜΕΝΟΙ ΚΟΜΒΟΙ ΣΤΟΝ ΠΙΝΑΚΑ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ Β		ΜΕΤΡΑ ΠΟΥ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΛΗΦΘΟΥΝ	
(1) ΠΗΓΕΣ ΚΙΝΔΥΝΩΝ	(2) ΦΑΣΕΙΣ ΕΡΓΑΣΙΩΝ	(3) ΠΡΟΒΛΕΠΟΜΕΝΑ ΑΠΟ ΤΗ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ (*)	(4) ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΑ Ή ΕΙΔΙΚΑ ΜΕΤΡΑ ΓΙΑ ΕΡΓΑΣΙΕΣ ΠΟΥ ΕΝΕΧΟΥΝ ΕΙΔΙΚΟΥΣ ΚΙΝΔΥΝΟΥΣ (**)
01201	Φ1.1 , Φ2.1	Π.Δ. 305/96, Π.Δ. 1073/81, Π.Δ. 17/96	
01410	Φ1.1, Φ2.1 , Φ3.1	Π.Δ. 305/96, Π.Δ. 1073/81, Π.Δ. 17/96	
01410	Φ1.1, Φ2.1 ,Φ3.1	Π.Δ. 305/96, Π.Δ. 1073/81, Π.Δ. 17/96	
02101	Φ1.1, Φ2.1 ,Φ3.1	Π.Δ. 305/96, Π.Δ. 1073/81, Π.Δ. 17/96, Π.Δ. 31/1990	
02102	Φ1.1, Φ2.1 ,Φ3.1	Π.Δ. 305/96, Π.Δ. 1073/81, Π.Δ. 17/96, Π.Δ. 31/1990	
02103	Φ1.1, Φ2.1 ,Φ3.1	Π.Δ. 305/96, Π.Δ. 1073/81, Π.Δ. 17/96, Π.Δ. 31/1990	
02104	Φ1.1, Φ2.1, Φ3.1,	Π.Δ. 305/96, Π.Δ. 1073/81, Π.Δ. 17/96, Π.Δ. 31/1990	
02104	Φ1.1, Φ2.1, Φ3.1	Π.Δ. 305/96, Π.Δ. 1073/81, Π.Δ. 17/96, Π.Δ. 31/1990	
02107	Φ1.1	Π.Δ. 305/96, Π.Δ. 1073/81, Π.Δ. 17/96, Π.Δ. 31/1990	
02201	Φ1.1, Φ2.1, Φ3.1	Π.Δ. 305/96, Π.Δ. 1073/81, Π.Δ. 17/96, Π.Δ. 31/1990	
02205	Φ1.1	Π.Δ. 305/96, Π.Δ. 1073/81, Π.Δ. 305/96, Π.Δ. 31/1990	
02301	Φ2.1	Π.Δ. 305/96, Π.Δ. 1073/81, Π.Δ. 17/96, Π.Δ. 31/1990	
02401	Φ1.1	Π.Δ. 305/96, Π.Δ. 1073/81, Π.Δ. 17/96, Π.Δ. 31/1990	
02402	Φ2.1 ,Φ3.1	Π.Δ. 305/96, Π.Δ. 1073/81, Π.Δ. 17/96, Π.Δ. 31/1990	
03401	Φ1.1, Φ2.1	Π.Δ. 305/96, Π.Δ. 1073/81, Π.Δ. 17/96	
05301	Φ1.1, Φ2.1	Π.Δ. 305/96, Π.Δ. 1073/81, Π.Δ. 17/96	
05302	Φ2.1	Π.Δ. 305/96, Π.Δ. 1073/81, Π.Δ. 17/96	
05303	Φ1.1, Φ2.1	Π.Δ. 305/96, Π.Δ. 1073/81, Π.Δ. 17/96	
05304	Φ2.1	Π.Δ. 305/96, Π.Δ. 1073/81, Π.Δ. 17/96	
05308	Φ1.1	Π.Δ. 305/96, Π.Δ. 1073/81, Π.Δ. 17/96, Π.Δ. 397/1994	
07101	Φ1.1	Π.Δ. 305/96, Π.Δ. 1073/81, Π.Δ. 17/96, Ν.158/1975	
07102	Φ1.1	Π.Δ. 305/96, Π.Δ. 1073/81, Π.Δ. 17/96, Ν.158/1975	
09105	Φ2.1 ,Φ3.1	Π.Δ. 305/96, Π.Δ. 1073/81, Π.Δ. 17/96, Π.Δ. 31/1990	
09107	Φ1.1, Φ2.1, Φ3.1	Π.Δ. 305/96, Π.Δ. 1073/81, Π.Δ. 17/96, Π.Δ. 31/1990	
010102	Φ1.1, Φ2.1, Φ3.1	Π.Δ. 305/96, Π.Δ. 1073/81, Π.Δ. 17/96	
010103	Φ1.1, Φ2.1, Φ3.1	Π.Δ. 305/96, Π.Δ. 1073/81, Π.Δ. 17/96	
010104	Φ1.1, Φ2.1, Φ3.1	Π.Δ. 305/96, Π.Δ. 1073/81, Π.Δ. 17/96	
010105	Φ1.1, Φ2.1, Φ3.1	Π.Δ. 305/96, Π.Δ. 1073/81, Π.Δ. 17/96	

ΕΛΑΧΙΣΤΕΣ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΥΓΕΙΑΣ ΣΤΑ ΕΡΓΟΤΑΞΙΑ

ΕΡΓΑΣΙΕΣ	ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ & ΥΓΕΙΑΣ	ΙΣΧΥΟΥΣΑ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ
<u>Προετοιμασία εργοταξίου</u>	Περίφραξη, σήμανση εργοταξίου.	ΠΔ 305/96 (αρ. 12,παρ. IV, μέρος Α, §3&18.1) ΠΔ 105/95
	Σήμανση εγκαταστάσεων αγωγών ατμών, θερμών, υγρών ή αερίων	ΠΔ 1073/81 (αρ. 93&95)
	Μέτρα ασφάλειας ηλεκτρικών εγκαταστάσεων (εντοπισμός – μεταφορά δικτύων κ.τ.λ.)	ΠΔ 1073/81 (αρ. 75-79) ΠΔ 305/96 (αρ.12,παρ. IV, μέρος Α, §2 & μέρος Β, τμήμα II, §2)
	Σχέδιο διάσωσης-έξοδοι κινδύνου-ζώνες κινδύνου-θύρες-οδοί κυκλοφορίας-σχεδιασμός χώρων εργασίας	N 1568/85 (αρ. 17,18&20) ΠΔ 305/9 (αρ. 12,παρ. IV,μέρος Α, §3,9,10 & μέρος Β, §8,9) ΠΔ 1073/81 (αρ. 96, §2.θ)
	Εξοπλισμός Ατομικής Προστασίας κατά την εργασία (ΜΑΠ)	ΠΔ 396/94 (αρ. 4-10, παρ.Ι,ΙΙ,ΙΙΙ.) N 1430/84 (αρ.16&18) ΚΥΑ (αρ. πρωτ.οικ.Β.4373/1205/93) ΚΥΑ (αρ. πρωτ. 8881/94) ΚΥΑ (αρ. πρωτ. οικ. Β 5261/190/97)
	Πυρόσβεση-αντιμετώπιση πυρκαϊών	ΠΔ 305/96 (αρ. 12,παρ. IV,μέρος Α, §4) ΠΔ 105/95 (αρ.9,παρ. IV) ΠΔ 1073/81(αρ. 96)
	Χώροι υγιεινής και υγειονομικός εξοπλισμός	ΠΔ 305/96 (αρ. 12,παρ. IV,μέρος Α,§ 14)
	Α΄ Βοήθειες-Φαρμακείο	ΠΔ 305/96 (αρ.12, παρ. IV,μέρος Α,§.13) ΠΔ 1073/81 (αρ. 110)

ΕΡΓΑΣΙΕΣ	ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ & ΥΓΕΙΑΣ	ΙΣΧΥΟΥΣΑ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ
<u>Σε όλες τις εργασίες</u>	Απαιτήσεις σήμανσης εκτελούμενων έργων εντός και εκτός κατοικημένων περιοχών.	ΥΑ αρ.πρωτ. ΔΙΠΑΔ/οικ/502/1-7-2003 *(Έγκριση Τεχνικής Προδιαγραφής Σήμανσης Εκτελούμενων Οδικών Έργων εντός και εκτός κατοικημένων περιοχών ως ελάχιστα όρια).
	Σήμανση εργασιών που εκτελούνται στις οδούς-εγκατάσταση μέσων σήμανσης και σηματοδότησης-τήρηση μέτρων ασφάλειας από τους εργαζόμενους-υποχρεώσεις κατά την εκτέλεση εργασιών και εναπόθεση υλικών στις οδούς-κατάληψη τμήματος οδού και πεζοδρομίου.	N 2696/23-3-99 (αρ.9, 10, 44 §5, 47,48) Κώδικας Οδικής Κυκλοφορίας (ΚΟΚ).
	Χρήση Μέσων Ατομικής Προστασίας (ΜΑΠ)	ΠΔ 396/94 (αρ.9, § 4 , παρ. ΙΙΙ) ΠΔ 1073/71 (αρ.102,103,106,108) N 1430/84 (αρ. 16,18)

ΕΡΓΑΣΙΕΣ	ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ & ΥΓΕΙΑΣ	ΙΣΧΥΟΥΣΑ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ
<p><u>Χρήση Μηχανημάτων Έργων (ανυψωτικών, χωματουργικών, διακίνησης υλικών, οχημάτων), εξοπλισμού εργασίας και μηχανών.</u></p>	<p>Έλεγχος λειτουργίας και χειρισμού ανυψωτικών μηχανημάτων-Γενικές διατάξεις</p> <p>Ανυψωτικά μηχανοκίνητα μηχανήματα.</p> <p>Όργανα και εξαρτήματα ανυψωτικών μηχανημάτων</p> <p>Χειρισμός και έλεγχος ανυψωτικών μηχανημάτων</p> <p>Χειροκίνητα ανυψωτικά μηχανήματα</p> <p>Κανονισμός Ελέγχων ανυψωτικών μηχανημάτων (πιστοποιητική καταλληλότητας)</p> <p>Οδηγίες χειρισμού μηχανημάτων με τη βοήθεια σημάτων με χειρονομίες</p> <p>Αυτοκίνητα εγχύσεως ετοιμού σκυροδέματος</p> <p>Έλεγχος λειτουργίας και χειρισμού μηχανημάτων (χωματουργικών διακίνησης υλικών), οχημάτων, εγκαταστάσεων, μηχανών, εξοπλισμού εργασίας.</p>	<p>ΠΔ 305/96 (αρ.12 παρ. IV,μέρος Β, τμήμα II, § 7) N 1430/84 (αρ. 11-15)</p> <p>ΠΔ 1073/81 (αρ. 52 – 57)</p> <p>ΠΔ 1073/81 (αρ. 58 – 63)</p> <p>ΠΔ 1073/81 (αρ. 64 – 69)</p> <p>ΠΔ 1073/81 (αρ. 70,71)</p> <p>ΚΥΑ (αρ.πρωτ. οικ.15085/593/25-8-03)</p> <p>ΠΔ 105/95 (παρ.IX)</p> <p>ΠΔ 1073/81 (αρ.72,73,74)</p> <p>ΠΔ 305/96 (αρθ.12, παρ. IV, μέρος Β, τμήμα II, § 8 και 9) ΠΔ 1073/81 (αρ. 45 -51) N 1568/85 (αρ. 22 , 23) ΠΔ 395/94 (αρ. 3 – 9) ΠΔ 89/99 ΠΔ 304/2000 ΠΔ 155/2004 (αρ. 2) ΚΥΑ (αρ.πρωτ Δ13ε/4800/30-5-03) ΠΔ 377/93 ΠΔ 18/96 ΠΔ 31/90 ΠΔ 499/91</p>

ΕΡΓΑΣΙΕΣ	ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ & ΥΓΕΙΑΣ	ΙΣΧΥΟΥΣΑ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ
<u>Κατεδαφίσεις</u>	Εργασίες με ειδικούς κινδύνους.	ΠΔ 305/96 (αρ.12, παρ. II)
	Προκαταρκτικές διαδικασίες (γενικός έλεγχος κτιρίου, έλεγχος παροχών, έλεγχος ύπαρξης κατασκευών από αμίαντο, επικίνδυνων υαλοπινάκων κλπ.) Μελέτη κατεδάφισης, επίβλεψη κατεδάφισης.	ΥΑ αρ.πρωτ. οικ. 31245 /93 (αρ.2.1,11)
	Γενικά προστατευτικά μέτρα	ΠΔ 1073/81 (αρ. 18-25) και ΥΑ αρ.πρωτ. οικ.31245/93(αρ.2.2)
	Προστασία εργαζομένων, κοινού και γειτονικών κτιρίων	ΥΑ αρ.πρωτ. οικ.31245 /93(αρ. 3)
	Πρόσθετα μέτρα για κατεδαφίσεις με τα χέρια,με μηχανικά μέσα και με εκρηκτικά.	ΥΑ αρ.πρωτ. οικ.31245 (αρ.5,6,7) N 495/76 (αρ.1,4,7,14) ΠΔ 413/77
	Κατεδαφίσεις-Αποξηλώσεις με φλόγα αερίου.	ΥΑ αρ.πρωτ. οικ.31245 /93(αρ. 8)
	Απομάκρυνση δεξαμενών - δοχείων εύφλεκτων ή τοξικών ουσιών, ή τμημάτων κατασκευών που περιέχουν αμίαντο.	ΥΑ αρ.πρωτ. οικ.31245/93(αρ. 9)
	Ομαδικές κατεδαφίσεις - Άρση ερειπίων. Απαιτήσεις για κατεδαφίσεις ειδικών έργων ή στοιχείων έργων (έργων εξ ωπλισμένου σκυροδέματος ή προεντεταμένου, έργων φερομένων υπό μεταλλικού σκελετού και θολωτών ή αψιδωτών κατασκευών).	ΥΑ αρ.πρωτ. οικ.31245/93(αρ.10) ΠΔ 1073/81 (αρ.26-30)
	Απαιτήσεις για τα σταθερά μεταλλικά ικριώματα που χρησιμοποιούνται για κατεδαφίσεις με εργαλεία χειρός κατακόρυφων στοιχείων πάνω των τεσσάρων (4.00) μ., εσωτερικών τοίχων μεγάλου πάχους και ύψους, δοκών ανεξαρτήτως ύψους.	ΠΔ 1073/81 (αρ. 31,32) ΠΔ 778/80 (αρ. 13)
	Απαιτήσεις για κατεδαφίσεις με μηχανικά μέσα (επιμελής απόκλιση της επικίνδυνης περιοχής, προστασία εκ της καταπτώσεως).	ΠΔ 1073/81 (αρ. 33)

ΠΔ 396/94 (αρ.9, § 4 , παρ. III)
ΠΔ 1073/81 (αρ.102-108)
N 1430/84 (αρ.16,18)

ΠΔ 778/80 (αρ. 11)

ΠΔ 70^α/1988 (αρ.14, όπως αντικαταστάθηκε με το αρ. 8 του ΠΔ 175/1997)
ΚΥΑ 8243/1113/1991, αρ.7)

ΕΡΓΑΣΙΕΣ	ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ & ΥΓΕΙΑΣ	ΙΣΧΥΟΥΣΑ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ
<u>Εκσκαφές (θεμελίων, τάφρων, φρεάτων, κ.λπ.).</u> <u>Αντιστηρίξεις.</u>	Εργασίες με ειδικούς κινδύνους	ΠΔ 305/96 (αρ.12, παρ. ΙΙ)
	Προσδιορισμός υπογείων καλωδίων και απομόνωσης ή μεταφορά αυτών-αντιστηρίξεις πρανών, ομώνων κτιρίων κλπ.- προφυλάξεις από πτώση ανθρώπων, εξοπλισμού, αντικειμένων- εισροή υδάτων-επάρκεια εξαερισμού -ασφαλής τοποθέτηση προϊόντων εκσκαφής- διαβάσεις (γεφυρώματα) διαβατών και οχημάτων κ.λπ.	ΠΔ 305/96 (αρ.12, παρ. ΙV, μέρος Β, τμήμα ΙΙ, §10 και ΠΔ 1073/81 (αρ. 2 - 16)
	Προφυλάξεις για εκσκαφές εντός ύδατος-προφυλάξεις για εκσκαφές θεμελίων, τάφρων, φρεάτων ή ορυγμάτων σε μεγάλα βάθη.	Π.Δ. 1073/81 (αρ. 6, 17)
	Προστασία σε ανοίγματα οριζόντιων και κατακόρυφων επιφανειών (φρεάτια, εκσκαφές, δεξαμενές, φωταγωγοί κ.λπ.)	Π.Δ. 1073/81 (αρ. 40, 41, 42)
	Χρήση Ατομικών μέσων Προστασίας (ΜΑΠ)	Π.Δ. 1073/81 (αρ. 102-108) Π.Δ. 396/94 (αρ. 9, § 4, παρ. ΙΙΙ) και Ν 1430/84 (αρ. 26,28)
	Πρόσθετες απαιτήσεις ασφάλειας κατά τη διάρκεια των εκσκαφών και της θεμελίωσης κτιρίων και δομικών έργων.	ΥΑ αρ. 3046/304/30-1-89 (αρ.5, § 4) (Κτηριοδομικός κανονισμός)

ΕΡΓΑΣΙΕΣ	ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ & ΥΓΕΙΑΣ	ΙΣΧΥΟΥΣΑ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ
Ικρίωματα και κλίμακες. Εργασίες σε ύψος. Εργασίες σε στέγες.	Εργασίες με ειδικούς κινδύνους	ΠΔ 305/96 (αρ.12, παρ. ΙΙ)
	Προστασία από πτώση κατά την εκτέλεση εργασιών σε ύψος (κιγκλιδώματα, δίκτυα προστασίας, ζώνες ασφάλειας κλπ.)	ΠΔ 305/96 (αρ. 12, παρ. ΙV, μέρος Β, τμήμα ΙΙ, § 5)
	Ικρίωματα και κλίμακες (σχεδιασμός, διαστασιολόγηση, κατασκευή, επιθεώρηση, συντήρηση, εγκατάσταση ανυψωτικής μηχανής επί ικριώματος, ασφαλής διέλευση κάτω από αυτά κλπ.)	ΠΔ 305/96 (αρ. 12, παρ. ΙV, μέρος Β, τμήμα ΙΙ, §παρ.6) ΠΔ 1073/81 (αρ. 34-36)
	Γενικές διατάξεις για τα ικρίωματα ,κλίμακες και διαβάσεις.	N1430/84 (αρ. 7-10)
	Διατάξεις για τη χρησιμοποίηση εξοπλισμού εργασίας για προσωρινές εργασίες σε ύψος, ειδικές διατάξεις για τη χρησιμοποίηση κλιμάκων, ικριωμάτων, τεχνικών πρόσβασης και τοποθέτησης με τη βοήθεια σχοινιών.	ΠΔ 155/2004 (αρ. 2)
	Δάπεδα εργασίας, οδοί κυκλοφορίας, πεζογέφυρες, εξέδρες, πλατύσκαλα, κεκλιμένα επίπεδα ράμπες.	ΠΔ 1073/81 (αρ. 36-38)
	Ασφαλής κυκλοφορία πεζών, μηχανημάτων, οχημάτων.	ΠΔ 1073/81 (αρ. 39)
	Ξύλινα σταθερά ικρίωματα-ορθοστάτες-σύνδεσις ορθοστατών-εγκάρσιες δοκίδες-αντηρίδες-δάπεδα ικριωμάτων-σύνδεση ικριωμάτων με οικοδομή -προστατευτικό προστέγασμα (σκάφη),κεκλιμένα επίπεδα.	ΠΔ 778/80 (αρ. 4-11,16)
	Κινητά ικρίωματα Σταθερά μεταλλικά ικρίωματα Κινητά μεταλλικά ικρίωματα (πύργοι) Ανηρτημένα ικρίωματα	ΠΔ 778/80 (αρ. 12) ΠΔ 778/80 (αρ. 13) ΠΔ 778/80 (αρ. 14) ΠΔ 778/80 (αρ. 15)
	Εξασφάλιση περάτων ξυλοτύπων και πλακών με προσωρινά κιγκλιδώματα.	ΠΔ 778/80 (αρ. 17)
	Προστατευτικά κιγκλιδώματα-στηθαία σε φωταγωγούς, ανοίγματα δαπέδων, κλιμακοστάσια κλπ.	ΠΔ 778/80 (αρ. 20) ΠΔ 1073/81 (αρ. 40-42)
	Φορητές και σταθερές κλίμακες-κυλιόμενες σκάλες και κυλιόμενοι διάδρομοι	ΠΔ της 22-12-33 ΠΔ 17/78 ΠΔ 1073/81 (αρ. 43,44) ΠΔ 305/96 (αρ. 12, παρ. ΙV,μέρος Β,§10)
	Τα μεταλλικά Ικρίωματα πρέπει να συνοδεύονται από: «Βεβαίωση Εξέτασης Τύπου»	ΚΥΑ (αρ.πρωτ.16440/Φ.10.4/445/93) (Κανονισμός παραγωγής και διάθεσης στην αγορά συναρμολογούμενων μεταλλικών στοιχείων για την ασφαλή κατασκευή και χρήση μεταλλικών σκαλωσιών)
	Μέτρα κατά τη συναρμολόγηση, επικάλυψη, επισκευή, συντήρηση και αποξήλωση στεγών.	ΠΔ 305/96 (αρ. 12, παρ.ΙV, μέρος Α, §1.2 & μέρος Β, §14) ΠΔ 778/80 (αρ. 18, 19)
	Χρήση Μέσων Ατομικής Προστασίας (ΜΑΠ)	ΠΔ 1073/81 (αρ. 102 – 108) ΠΔ 396/94 (αρ. 9, § 4, παρ. ΙΙΙ) N 1430/84 (αρ. 16,18)

ΕΡΓΑΣΙΕΣ	ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ & ΥΓΕΙΑΣ	ΙΣΧΥΟΥΣΑ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ
<p><u>Εργασίες συγκόλλησης, οξυγονοκοπής & λοιπές θερμές εργασίες.</u></p>	<p>Έλεγχος στις συσκευές, στα μέσα συγκολλήσεων, και απαιτήσεις εργασιακού περιβάλλοντος.</p> <p>Πυροπροστασία κατά την εκτέλεση εργασιών συγκόλλησης, οξυγονοκοπής και λοιπών θερμών εργασιών</p> <p>Προστασία κατά τη χρήση και μεταφορά τετηγμένων μετάλλων (μόλυβδος), ζεόντων υγρών (πίσσα)</p> <p>Έλεγχος εξοπλισμού υπό πίεση</p> <p>Χρήση Μέσων Ατομικής Προστασίας (ΜΑΠ)</p>	<p>ΠΔ 95/78 (αρ. 3 - 9)</p> <p>ΠΔ 1073/81 (αρ. 96, § β και § γ) ΠΔ 70/90 (αρ. 15, § 5) Πυροσβεστική Διάταξη 7, Αποφ.7568 Φ.700.1/9-2-96</p> <p>ΠΔ 1073/81 (αρ. 99)</p> <p>ΚΥΑ (αρ.πρωτ.οικ.16289/330/19-5-99, αρ. 3, 9, 15)</p> <p>ΠΔ 95/78 (αρ. 10) ΠΔ1073/81 (αρ. 104) ΠΔ 396/94 (αρ. 9, § 4, παρ. ΙΙΙ) Ν 1430/84 (αρ. 16,18)</p>

ΕΡΓΑΣΙΕΣ	ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ & ΥΓΕΙΑΣ	ΙΣΧΥΟΥΣΑ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ
<u>Σε όλες τις εργασίες</u>	Φόρτωση-εκφόρτωση-αποθήκευση-στοίβαση-απόληψη-ρίψη-μεταφορά υλικών και άλλων στοιχείων	ΠΔ 305/96 (αρ. 12, παρ.IV, μέρος Β, τμήμα ΙΙ, § 4) ΠΔ 1073/81 (αρ. 85 – 91)
	Αποβάθρες και ράμπες φόρτωσης.	ΠΔ 305/96 (αρ. 12, παρ. IV, μέρος Α, § 11)
	Μεταφορά-εναπόθεση υλικών με αμίαντο	ΚΥΑ (αρ.πρωτ. 8243/1113/1991,αρ. 8)
	Μεταφορά ρευστών-πυρακτωμένων υλών με περionoφόρα οχήματα.	ΠΔ 216/78
	Προφυλάξεις των εργαζομένων από κραδασμούς	ΠΔ 176/2005
	Προφυλάξεις των εργαζομένων από το θόρυβο	ΠΔ 85/1991 (αρ. 1,6) ΠΔ 149/2006 (αρ. 3,4,5,6,7,8,9)
	Προφυλάξεις της οσφυϊκής χώρας και της ράχης από χειρωνακτική διακίνηση φορτίων	ΠΔ 397/94
	Συχνότητα επίβλεψης εργασιών και επιθεώρησης συνεργείων.	ΠΔ 1073/81 (αρ.111)
	Ενημέρωση και εκπαίδευση των εργαζομένων για την τήρηση των μέτρων Ασφάλειας και Υγείας - Υποχρεώσεις εργοδοτών και εργαζομένων.	ΠΔ 305/96 (αρ.7, 8) ΠΔ 17/96 (αρ. 7, 8, 10, 11, 12, 13, 14)

ΕΡΓΑΣΙΕΣ	ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ & ΥΓΕΙΑΣ	ΙΣΧΥΟΥΣΑ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ
Σε όλες τις εργασίες	Α΄ Βοήθειες, πυρασφάλεια, εκκένωση χώρων από τους εργαζόμενους, πρόληψη - αντιμετώπιση πυρκαϊών & επικίνδυνων εκρήξεων ή αναθυμιάσεων	ΠΔ 17/96 (αρ. 9) ΠΔ 1073/81 (αρ. 92,94,96)
	Απαιτήσεις ασφάλειας φορητών ηλεκτρικών συσκευών, κινητών προβολέων, καλωδίων τροφοδοσίας κ.λπ. - εγκαταστάσεις φωτισμού εργοταξίων.	ΠΔ 1073/81 (αρ. 80-84)
	Συστήματα ασφαλείας, συντήρηση και έλεγχος συστημάτων ασφαλείας	N1568/85 (αρ. 17, §3 & αρ. 19)
	Προστασία των εργαζομένων από φυσικούς, χημικούς και βιολογικούς παράγοντες	N1568/85 (αρ. 24-28) ΠΔ 307/26-8-86 (αρ. 4) ΠΔ 77/3-3-93 ΠΔ 90/99 ΠΔ 186/95 ΠΔ174/97 ΠΔ 338/01 ΠΔ 339/01
	Προστασία των εργαζομένων από μεταλλικό μόλυβδο & τις ενώσεις ιόντων του.	ΠΔ 94/87 (αρ. 2-14, παρ. I,II,III,IV)
	Προστασία των εργαζομένων από καρκινογόνους παράγοντες	ΠΔ 399/17-12-94 ΠΔ 127/5-4-2000 ΠΔ 43/2003
	Γενικές απαιτήσεις Υγιεινής & Ασφάλειας των εργαζομένων στους χώρους εργασίας (αερισμός- έκθεση σε ειδικούς κινδύνους - θερμοκρασία, φυσικός & τεχνητός φωτισμός, χώροι ανάπαυσης, έγκυες & γαλουχούσες μητέρες, εργαζόμενοι με ειδικές ανάγκες, θύρες κινδύνου, εξαερισμός δάπεδα, τοίχοι, οροφές, παράθυρα, φεγγίτες)	ΠΔ 305/96 (αρ.12, παρ. IV, μέρος Α, § 5,6,7,8,12,15,16,17, μέρος Β, τμήμα Ι, § 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 11 & τμήμα ΙΙ, §1, 3) N1568/85 (αρ. 21, 32)
	Οργάνωση χρόνου εργασίας των εργαζομένων	ΠΔ 88/99
	Μέτρα προστασίας των νέων κατά την εργασία	ΠΔ 62/ 98

ΕΡΓΑΣΙΕΣ	ΠΡΟΣΘΕΤΕΣ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ & ΥΓΕΙΑΣ	ΙΣΧΥΟΥΣΑ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ
<p>Κατασκευή δομικών έργων. (κτίρια, γέφυρες, τοίχοι αντιστήριξης, δεξαμενές, κ.λπ.)</p>	<p>Εργασίες με ειδικούς κινδύνους</p> <p>Γενικές διατάξεις ασφάλειας (εγκαταστάσεις ασφάλειας, επιθεώρηση ικριωμάτων, σωστή τοποθέτηση μηχανημάτων ή συσκευών στην οικοδομή, εκφόρτωση υλικών, εκτέλεση οικοδομικών εργασιών κατά τις νυκτερινές ώρες κ.λπ.)</p> <p>Προστασία κατά την κατασκευή, συναρμολόγηση και αποσυναρμολόγηση φερόντων οργανισμών ξυλοτύπων, βαρέων προκατασκευασμένων στοιχείων και σχεδιασμός, υπολογισμός συντήρηση αυτών.</p> <p>Πρόσθετες απαιτήσεις ασφάλειας κατά την κατασκευή κτιρίων και δομικών έργων και απαιτήσεις για την αντοχή αυτών.</p> <p>Προστασία από εξέχοντες ήλους ,σύρματα κλπ</p>	<p>ΠΔ 305/96 (αρ.12, παρ. II)</p> <p>ΠΔ 778/1980 (αρ. 21)</p> <p>ΠΔ 305/96 (αρ. 12, παρ. IV, μέρος Β, τμήμα II, § 12)</p> <p>ΥΑ 3046/304/30-1-89 (αρ.5, § 1, 2, 3 - κτιριοδομικός κανονισμός)</p> <p>ΠΔ 1073/81 (αρ. 98)</p>

ΕΡΓΑΣΙΕΣ	ΠΡΟΣΘΕΤΕΣ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ & ΥΓΕΙΑΣ	ΙΣΧΥΟΥΣΑ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ
<p>Προετοιμασία και διάνοιξη σηράγγων και λοιπών υπογείων έργων. (Σήραγγες κυκλοφορίας οχημάτων, αρδευτικές σήραγγες, υπόγειοι σταθμοί παραγωγής ενέργειας και εργασίες που εκτελούνται στα υπόγεια στεγασμένα τμήματα των οικοδομικών ή άλλης φύσης έργων και σε στάθμη χαμηλότερη των 6.00μ. κάτω από την επιφάνεια της γης.)</p>	<p>Εργασίες με ειδικούς κινδύνους.</p> <p>Καθορισμός και διαστασιολόγηση διαδρόμων κυκλοφορίας, οδών και εξόδων κινδύνου, μέτρα προστασίας από κινδύνους σύνθλιψης, πτώσης εργαζομένων ή πτώσης αντικειμένων και σηματοδότηση ασφαλείας χώρων εργασίας.</p> <p>Μέτρα προστασίας για εργασίες διάτρησης (περιοχές, μηχανήματα, χειριστές), από κινδύνους λόγω χρήσης εκρηκτικών, κατά την φόρτωση, μεταφορά και αποκομιδή υλικών και οι απαιτήσεις για ασφαλείς εργασίες στα φρέατα.</p> <p>Απαιτήσεις, λειτουργία και έλεγχος του συστήματος αερισμού.</p> <p>Απαιτήσεις φωτισμού, προστασία από υψηλούς θορύβους, σκόνες και επικίνδυνα αέρια, μέτρα ασφάλειας στις ηλεκτρικές εγκαταστάσεις..</p> <p>Πυροπροστασία</p> <p>Μέσα ατομικής προστασίας (ΜΑΠ).</p> <p>Πρώτες Βοήθειες</p> <p>Χρήση εκρηκτικών υλών (αγορά, μεταφορά και κατανάλωση) και εκρηκτικών μηχανημάτων.</p>	<p>ΠΔ 305/96 (αρ.12, παρ. II)</p> <p>ΠΔ 225/89 (αρ.4,5,6,7,9,10,11)</p> <p>ΠΔ 225/89 (αρ.12,13,14,15)</p> <p>ΠΔ 225/89 (αρ. 16,17,18)</p> <p>ΠΔ 225/89 (αρ.19,20,21,22)</p> <p>ΠΔ 225/89 (αρ.23)</p> <p>ΠΔ 225/89 (αρ.24,25) ΠΔ 396/94 (αρ. 9, § 4,παρ.III) N 1430/84 (αρ.16,18)</p> <p>Π.Δ 225/89 (αρ.31)</p> <p>N 495/76 (αρ. 1,4,7,14) ΠΔ 413/77 ΠΔ 305/96 (αρ.12, παρ.IV, μέρος Β, §11)</p>

ΕΡΓΑΣΙΕΣ	ΠΡΟΣΘΕΤΕΣ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ & ΥΓΕΙΑΣ	ΙΣΧΥΟΥΣΑ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ
<p>Καταδυτικές Εργασίες σε Λιμενικά Έργα</p> <p>Υποθαλάσσιες εκσκαφές, διαμόρφωση πυθμένα θαλάσσης, κατασκευή προβλήτα κ.τ.λ. (με χρήση πλωτών ναυπηγημάτων και καταδυτικού συνεργείου).</p>	Εργασίες με ειδικούς κινδύνους	ΠΔ 305/96 (αρ.12, παρ. II)
	Υποχρεώσεις εργολάβου-ορισμός επόπτη καταδύσεων-υποχρεώσεις αυτού-τήρηση ημερολογίου εργασιών, εντύπου καταδύσεων, κ.λπ.	ΥΑ 3131.1/20/95/17-11-1995 (αρ. 6,7)
	Υποχρεώσεις δυτών-τήρηση μέτρων ασφάλειας-τήρηση ειδικού βιβλίου υγείας-ημερολόγιου δύτη κ.λπ. Υποχρεώσεις εργοδότη(κυρίου του έργου-άρθρο 2, ίδιας Υ.Α.) - ενημέρωση εργολάβου για ειδικά έργα που απαιτείται άδεια αρμόδιων αρχών όπως αρχαιότητες στο βυθό κ.λπ.	ΥΑ 3131.1/20/95/17-11-1995 (αρ. 8,9)
	Μέτρα ασφάλειας-ώρες εργασίας δυτών-λήψη στοιχείων περιοχής κατάδυσης-περιπτώσεις χρήσης σημαντήρων & ταχύπλοου σκάφους-εξοπλισμός δυτών-στολές(έλεγχος λειτουργίας-συντήρηση αυτών)-επικοινωνία δύτη με επόπτη-μέτρα ασφάλειας καταδυτικών σκαφών-όρια βάθους-αέρια αναπνοής-χρήση εκρηκτικών υλών-ειδική άδεια κατάδυσης με στάσεις-σύνθεση καταδυτικού συνεργείου-ορισμός δύτη ασφαλείας-λοιπά μέτρα ασφάλειας-άδειες καταδυτικών εργασιών.	ΥΑ 3131.1/20/95/17-11-1995 (αρ. 10,11)
	Πτώση μηχανημάτων στο νερό	ΠΔ 305/96 (αρ. 12, παρ. IV, μέρος Β, τμήμα II, § 8.3)
	Προσωρινά φράγματα και θάλαμοι εκτέλεσης υποβρυχίων εργασιών	ΠΔ 305/96 (αρ.12, παρ. IV, μέρος Β, τμήμα II, παρ. 13)
	Προφυλάξεις από πνιγμό	ΠΔ 1073/81 (αρ. 100)
	Χρήση Μέσων Ατομικής Προστασίας (ΜΑΠ)	ΠΔ 1073/81 (αρ.102, 106, 107, 108) ΠΔ 396/94 (αρ.9, § 4, παρ. III) Ν1430/84 (αρ. 17)

**ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΝΟΜΟΘΕΤΗΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΚΑΝΟΝΙΣΤΙΚΩΝ ΔΙΑΤΑΞΕΩΝ
ΕΛΑΧΙΣΤΕΣ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΚΑΙ ΥΓΕΙΑΣ ΣΤΑ ΕΡΓΟΤΑΞΙΑ**

<u>A. ΝΟΜΟΙ</u>			
N. 495/76	ΦΕΚ 337/A/76	Π. Δ. 399/94	ΦΕΚ 221/A/94
N. 1430/84	ΦΕΚ 49/A/84	Π. Δ. 105/95	ΦΕΚ 67/A/95
N. 1568 / 85	ΦΕΚ 177/A/85	Π. Δ. 105/95	ΦΕΚ 67/A/95
N. 2696/99 (Κ.Ο.Κ)	ΦΕΚ 57/A/99	Π. Δ. 18/96	ΦΕΚ 12/A/96
		Π. Δ. 305/96	ΦΕΚ 212/A/96
		Π. Δ. 174/97	ΦΕΚ 150/A/97
		Π. Δ. 175/97	ΦΕΚ 150/A/97
Π. Δ. της 22-12-33	ΦΕΚ 406/A/33	Π. Δ. 62/98	ΦΕΚ 67/A/98
Π. Δ. 413/77	ΦΕΚ 128/A/77	Π. Δ. 88/99	ΦΕΚ 94/A/99
Π. Δ. 17/78	ΦΕΚ 20/A/78	Π. Δ. 89/99	ΦΕΚ 94/A/99
Π. Δ. 95/78	ΦΕΚ 20/A/78	Π. Δ. 90/99	ΦΕΚ 94/A/99
Π. Δ. 216/78	ΦΕΚ 47/A/78	Π. Δ. 127/00	ΦΕΚ 111/A/00
Π. Δ. 778/80	ΦΕΚ 193/A/80	Π. Δ. 304/00	ΦΕΚ 241/A/00
Π. Δ. 1073/81	ΦΕΚ 260/A/81	Π. Δ. 338/01	ΦΕΚ 227/A/01
Π. Δ. 307/86	ΦΕΚ 135/A/86	Π. Δ. 339/01	ΦΕΚ 227/A/01
Π. Δ. 94/87	ΦΕΚ 54/A/87	Π. Δ. 43/03	ΦΕΚ 44/A/03
Π. Δ. 70 ^α /88	ΦΕΚ 31/A/88	Π. Δ. 155/04	ΦΕΚ 121/A/04
Π. Δ. 225/89	ΦΕΚ 106/A/89	Π. Δ. 176/05	ΦΕΚ 227/A/05
Π. Δ. 31/90	ΦΕΚ 31/A/90	Π. Δ. 149/06	ΦΕΚ 159/A/06
Π. Δ. 70/90	ΦΕΚ 31/A/90	Π. Δ. 186/95	ΦΕΚ 97/A/95
Π. Δ. 85/91	ΦΕΚ 38/A/91	Π. Δ. 17/96	ΦΕΚ 11/A/96
Π. Δ. 499/91	ΦΕΚ 180/A/91		ΦΕΚ 138/B/91
Π. Δ. 77/93	ΦΕΚ 34/A/93	<u>Γ. ΥΠΟΥΡΓΙΚΕΣ ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ</u>	ΦΕΚ 187/B/93
Π. Δ. 377/93	ΦΕΚ 160/A/93	ΚΥΑ 8243/1113/91	ΦΕΚ 765/B/93
Π. Δ. 395/94	ΦΕΚ 220/A/94	ΚΥΑ αρ.οικ.Β.4373/1205/93	ΦΕΚ 450/B/94
Π. Δ. 396/94	ΦΕΚ 220/A/94	ΚΥΑ 16440/Φ.10.4/445/93	
Π. Δ. 397/94	ΦΕΚ 221/A/94	ΚΥΑ αρ. 8881/94	ΦΕΚ 451/B/93
ΚΥΑ αρ.οικ.Β.5261/190/97	ΦΕΚ 113/B/97	ΥΑ αρ.οικ. 31245/93	ΦΕΚ 978/B/95
ΚΥΑ αρ.οικ.16289/330/99	ΦΕΚ 987/B/99	ΥΑ 3131.1/20/95/95	ΦΕΚ 155/B/96
ΚΥΑ αρ.οικ.15085/593/03	ΦΕΚ 1186/B/03	Πυροσβεστική διάταξη 7, Απόφαση 7568.Φ.700.1/96	ΦΕΚ 946/B/03
ΚΥΑ αρ. Δ13ε/4800/03	ΦΕΚ 708/B/03	ΥΑ αρ.πρ. ΔΙΠΑΔ/ΟΙΚ/502/03	
ΥΑ 3046/304/89	ΦΕΚ 59/Δ/89		

Συμπληρωματικά των προαναφερομένων νομοθετικών διαταγμάτων, σε κάθε φάση του έργου προτείνονται τα εξής:

- Περίφραξη και σήμανση του εργοταξίου για την προστασία και έγκαιρη προειδοποίηση των διερχόμενων τροχοφόρων. Δημιουργία ασφαλών διόδων για την διέλευση των πεζών στους χώρους και στα σημεία που οι εργασίες του εργοταξίου ενδέχεται να δημιουργούν κινδύνους. Επίσης περίφραξη του εργοταξίου προς αποφυγήν εισόδου ατόμων μη εχόντων εργασία καθώς και ζώων.
- Προμήθεια εκτός του κράνους και φωσφορούχου γιλέκου στους εργαζομένους εντός του οδοστρώματος.
- Καθημερινή εκπαίδευση και υπενθύμιση των κινδύνων στους εργαζόμενους από τον εργοταξιάρχη και τον τεχνικό ασφαλείας.

Κατά τις χωματουργικές εργασίες προτείνονται τα εξής:

- Αν και τα πρηνή θα αντιστηρίζονται, θα πρέπει πάντα να υπάρχει έλεγχος για τυχόν χαλάρωση και βλάβη.
- Να υπάρχει συνεργασία με τα αρμόδια συνεργεία της ΔΕΗ και του ΟΤΕ καθώς και του δήμου ώστε να εντοπισθούν οι θέσεις των δικτύων και να αποφευχθεί η καταστροφή τους.

Σε ότι αφορά τα μηχανήματα με κινητά μέρη:

- Κάλυψη των κινούμενων τμημάτων των μηχανημάτων όπου είναι δυνατόν καθώς και
- Τοποθέτηση προειδοποιητικών πινακίδων.

Σε ότι αφορά τη μεταφορά φορτίων:

- Συνεχή υπενθύμιση των οδηγών για αυξημένη προσοχή σε όλη την διάρκεια της εργασίας τους
- Χρήση σημάνσεως για διακοπή κυκλοφορίας – παρακάμψεις.
-

Αναλυτικές οδηγίες ασφαλείας για ανυψωτικές εργασίες και μεταφορά φορτίων

Τα απαιτούμενα μέτρα που πρέπει να ληφθούν κατά τις ανυψωτικές εργασίες και μεταφορές φορτίων είναι:

- Ο ανυψωτικός μηχανισμός να έχει τη δυνατότητα ανύψωσης του φορτίου.
- Ο ανυψωτικός μηχανισμός να φέρει πινακίδα με διάγραμμα ανυψωτικής ικανότητας και έχει ελεγχθεί πριν τη χρήση.
- Ο ανυψωτικός μηχανισμός να έχει τις προβλεπόμενες πιστοποιήσεις, από τρίτο μέρος.
- Οι χειριστές να έχουν τα κατάλληλα προσόντα (αδειούχοι χειριστές ή βοηθοί υπό την εποπτεία χειριστή).
- Τα συρματόσχοινα – σαμπάνια να είναι ελεγμένα και προσαρτημένα σωστά στο φορτίο.
- Η περιοχή να είναι αποκλεισμένη για τους μη έχοντες εργασία.
- Οι εργαζόμενοι σε γειτονικά σημεία να έχουν ενημερωθεί.
- Να υπάρχει συνεχώς καλή ορατότητα του φορτίου από τον χειριστή ή υπάρχει έμπειρος κουμανταδόρος.
- Για μεγάλα φορτία να χρησιμοποιούνται αέριδες από έμπειρο προσωπικό.
- Οι ανυψωτικοί μηχανισμοί να βρίσκονται σε θέσεις όπου είναι εδρασμένοι καλά.
- Απαγορεύεται η ελεύθερη αιώρηση φορτίου.
- Απαγορεύεται η υπερφόρτωση του ανυψωτικού μηχανισμού.
- Απαγορεύεται η προσπάθεια πλάγιας μεταφοράς φορτίου.
- Απαγορεύεται η απότομη ανύψωση/ κατέβασμα.
- Απαγορεύεται η διακίνηση φορτίων πάνω από εργαζομένους.
- Απαγορεύεται η παραμονή κάτω από φορτία που μετακινούνται ή ανυψώνονται.
- Απαγορεύεται η χρήση ανυψωτικών όταν πνέουν θυελλώδεις άνεμοι.

Αναλυτικές οδηγίες ασφαλείας για χειρωνακτική διακίνηση φορτίων

Για τη χειρωνακτική διακίνηση των φορτίων σημειώνονται τα εξής:

- Μείωση όσο το δυνατόν περισσότερο της χειρωνακτικής διακίνησης φορτίων με υποκατάσταση της από μηχανικά μέσα.
- Υποβοήθηση της χειρωνακτικής διακίνησης φορτίων με μηχανικά μέσα.
- Εκπαίδευση των εργαζομένων στον ορθό τρόπο χειρωνακτικής διακίνησης φορτίων.
- Οι εργαζόμενοι να είναι σε κατάλληλη φυσική και σωματική κατάσταση χωρίς μυοσκελετικά προβλήματα (εξέταση από τον ιατρό εργασίας της επιχείρησης).
- Επίβλεψη για τη σωστή εφαρμογή των οδηγιών και τεχνικών χειρωνακτικής διακίνησης φορτίων.
- Τα φορτία έχουν σημεία πιασίματος και οι εργαζόμενοι φορούν πάντα γάντια αποφεύγοντας το γλίστρημα των φορτίων επάνω τους.
- Αποφεύγονται χειρωνακτικές μετακινήσεις όταν απαιτούνται στροφές του κορμού, στάση προβόλου, συγκράτηση φορτίου σε τεντωμένα χέρια στην έκταση και γενικά θέσεις του σώματος οι οποίες επιβαρύνουν σημαντικότερα το μυοσκελετικό σύστημα.
- Στάση σώματος σχετικά κοντά στο φορτίο με το ένα πόδι λίγο μπροστά προς τη κατεύθυνση που θα κινηθούμε.
- Για ανύψωση φορτίων να λυγίζουμε τα γόνατα, να κρατάμε ίσια τη πλάτη μας και να ανυψώνουμε το φορτίο με τα πόδια.
- Βαθιά αναπνοή πριν την έναρξη της προσπάθειας (βοηθάει στην υποστήριξη της σπονδυλικής στήλης).
- Αποφυγή μεταφοράς φορτίου που κλείνει το οπτικό πεδίο.
- Αποφυγή της περιστροφής του κορμού.
- Χρήση κατάλληλων υποδημάτων.
- Χρήση ειδικών ζωνών υποστήριξης της μέσης.
- Αποφυγή των απότομων κινήσεων.

Γενικά, η ταχύτητα διέλευσης των οχημάτων πρέπει να είναι μικρή.

Γενικά, πρέπει να λαμβάνονται υπόψη τα κάτωθι:

- 1) Ο Ν1418/84 όπως έχει τροποποιηθεί και συμπληρωθεί και ισχύει σήμερα
- 2) το Π.Δ. 305/96
- 3) η Οδηγία 92/57/ΕΕ
- 4) η Υ.Α. ΔΙΠΑΔ/οικ/177/2001
- 5) η Υ.Α. ΔΙΠΑΔ/οικ/889/2002
- 6) το Π.Δ. 60/2007
- 7) το Π.Δ. 1073/1981
- 8) το Π.Δ. 17/96
- 9) το Π.Δ. 31/1990
- 10) το Π.Δ. 397/1994
- 11) το Π.Δ. 159/99
- 12) ο Ν. 158/1975
- 13) η οδηγία 92/57/ΕΕ
- 14) EN 863:1995
- 15) EN388:2003
- 16) EN397:1995
- 17) EN345-2:1996(αντικαταστάθηκε από το πρότυπο EN ISO 20345:2004)
- 18) ΕΛΟΤ EN 165-95
- 19) το ΦΕΚ 756/28 του 1993
- 20) το Π.Δ. 78/80
- 21) ο Ν.1568/85
- 22) το Π.Δ. 105/95
- 23) το Π.Δ. 778/80

- 24)το Π.Δ. 396/94
  - 25)το Π.Δ. 95/78
  - 26)η Υ.Α. ΒΜ 5/30058/1983
  - 27)η Υ.Α. 130646/1984
  - 28) το Π.Δ. 77/1993
  - 29)ο Ν. 2229/1994
  - 30) το Π.Δ. 16/1996
  - 31) το Π.Δ. 18/1996
  - 32) η Υ.Α. ΔΙΠΑΔ /οικ/177/01
  - 33) το Π.Δ. 225/89
  - 34)ο Ν. 1396/83
  - 35)ο Ν. 3850/2010
  - 36) το Π.Δ. 31/90
  - 37) EN863:1995
  - 38) EN388:2003
  - 39) EN397:1995
  - 40) EN345-2:1996
  - 41) ΕΛΟΤ EN 165-95
  - 42) Π.Δ. 90/1999
  - 43)DIN 4124
  - 44) η Υ.Α. 31245/93
  - 45)ο Ν. 1430/84
  - 46) η Υ.Α. 16440/Γ.10.4/445/1993
  - 47)η Υ.Α. ΒΜ 5/30428/1980. Β45/30581/1982
- και γενικά η Ελληνική Νομοθεσία και η Νομοθεσία και οι Οδηγίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

ΕΝΔΕΧΟΜΕΝΟΙ ΚΙΝΔΥΝΟΙ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΕΚΤΕΛΕΣΗ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ

Κατά την εκτέλεση του έργου ενδέχεται να παρουσιασθούν οι εξής κίνδυνοι:

- Κίνδυνος από αστοχία του εδάφους (κατολισθήσεις, καταρρεύσεις, ανεπάρκεια προστασίας και υποστήριξης, υποχωρήσεις πρανών εκσκαφής, αποκολλήσεις βράχων κ.λπ. Π.Δ. 225/89 Τμ.Ι., Π.Δ. 1073/81 άρθρα 2, 9, 13).
- Κίνδυνος από πτώση υλικών και αντικειμένων (κατεδαφίσεις, φορτοεκφορτώσεις κ.λπ. Τμ.ΙΙ και Τμ.ΙΙΙ, Π.Δ. 1073/81, ΥΑ 31245/93).
- Κίνδυνος ατυχήματος από ανυψώσεις βαρέων αντικειμένων (τσιμεντοσωλήνες, μεταλλικές αντιστηρίξεις), Α60 Π.Δ. 1073/81.
- Κίνδυνος πτώσεις από ύψος (εργασία σε ικρίωμα, στέγες πλησίον κατακόρυφων ή οριζοντίων ανοιγμάτων κ.λπ., Τμ.ΙΙΙ Π.Δ. 1073/81, Π.Δ. 778/80, Τμ.ΙΙ Ν. 1430/84 και ΚΥΑ 31245/93).
- Κίνδυνος από εργοταξιακά και διερχόμενα οχήματα (ασταθής έδραση, ελλιπής ακινητοποίηση, συγκρούσεις, συνθλίψεις κ.λπ. Κεφ. Α' Τμ.ΙΙΙ, Π.Δ. 1073/81).
- Κίνδυνος από κίνηση και λειτουργία μηχανημάτων έργων (Τμ.ΙΙΙ, Π.Δ. 1073/81, Τμ.ΙΙ Ι Ν. 1430/84 και Π.Δ. 31/90 άδειες χειριστών).
- Κίνδυνος ηλεκτροπληξίας (δίκτυα, ηλεκτροκίνητα μηχανήματα κ.λπ. Τμ.Ι, Π.Δ. 1073/81 και ΚΕΗΕ).
- Κίνδυνος ατυχημάτων που δεν δύναται να εξαλειφθούν απόλυτα με τα ομαδικά μέτρα προστασίας.
- Κίνδυνος από πτώση σε ορύγματα χωρίς μέτρα προφύλαξης και προστασίας.

ΜΕΤΡΑ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΚΑΙ ΥΓΕΙΑΣ ΤΩΝ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ

Για κάθε κίνδυνο που ενδέχεται να παρουσιασθεί θα ληφθούν τα εξής μέτρα:

Κίνδυνος από αστοχία εδάφους

1. Θα αντληθούν τα υπόγεια ύδατα. Οι απασχολούμενοι στην εν λόγω εκσκαφή θα εφοδιαστούν με κατάλληλα αδιάβροχα υποδήματα (Α6 Π.Δ. 1073/81).
2. Θα αποφευχθεί πλησίον των ανοιγμάτων εκσκαφής η συγκέντρωση υλικών, εργαλείων ή άλλων βαρέων αντικείμενων για να αποκλειστεί ο κίνδυνος κατολισθήσεως ή καταρρεύσεως των πρανών (Α7 Π.Δ. 1073/81).

3. Το πλάτος των κεκλιμένων επιπέδων κυκλοφορίας των φορτηγών αυτοκινήτων εντός του χώρου εκσκαφής θα είναι τουλάχιστον 3 μέτρα (Α8 Π.Δ. 1073/81).
4. Τα πρηνή των ορυγμάτων θα επιθεωρούνται από αρμόδιο πρόσωπο με εμπειρία, ορισμένο από τον εργοδότη. (Α13 Π.Δ. 1073/81).
5. Θα λαμβάνονται μέτρα προστασίας ώστε να προλαμβάνεται η πτώση εργατών, πεζών, μηχανημάτων και αυτοκινήτων σε ορύγματα.

Κίνδυνος από πτώση υλικών και αντικειμένων

1. Η εκφόρτωση των αντικειμένων θα γίνεται σε χώρο κατάλληλο προς αυτό (Α85 Π.Δ. 1073/81).
2. Η φόρτωση, η εκφόρτωση και η μεταφορά των υλικών και αντικειμένων θα γίνεται με τέτοιο τρόπο ώστε να μην αποφεύγεται ο κίνδυνος ατυχήματος λόγω κατάπτωσης, κυλίσεως, ανατροπής, καταρρεύσεως ή θραύσεως αντικειμένων (Α85 Π.Δ. 1073/81).

Κίνδυνος ατυχήματος από ανυψώσεις βαρέων αντικειμένων

1. Σχοινιά, συρματόσχοινα, αλυσίδες και λοιπά στοιχεία τα οποία χρησιμοποιούνται μαζί τους (άγκιστρα κ.λπ.) πρέπει να είναι επαρκούς αντοχής και καλά διατηρημένα για την ασφαλή εκτέλεση της εκάστοτε εργασίας (Α60 Π.Δ. 1073/81).
2. Θα γίνεται τακτικός έλεγχος και συντήρηση των ανυψωτικών μηχανημάτων και εξαρτημάτων.

Κίνδυνος πτώσης από ύψος

1. Για τα ικριώματα που θα χρησιμοποιηθούν θα ισχύουν, όσον αφορά τις προδιαγραφές τους οι απαιτήσεις που απορρέουν από την Κοινή Υπουργική Απόφαση 16440/Γ.10.4/445/1993 και όσον αφορά τον τρόπο χρησιμοποίησής του οι κανόνες που απορρέουν από το άρθρο 13 του Π.Δ. 778/1980 και του 1430/1984.

Κίνδυνος από εργοταξιακά και διερχόμενα οχήματα

1. Μετά το τέλος της εργασίας, όλα τα μηχανήματα εργοταξίου θα αφήνονται χωρίς φορτίο και τα στοιχεία τους θα είναι ακινητοποιημένα πλήρως (Α50 Π.Δ. 1073/81).
2. Σε περίπτωση δυσμενών καιρικών συνθηκών θα διακόπτονται οι εργασίες που έχουν σε μεγάλο ή έστω και σε μικρό βαθμό σχέση με αυτές τις συνθήκες. Οι εργασίες θα

σχετίζονται αμέσως μετά την αποκατάσταση ασφαλών συνθηκών λειτουργίας (Λ21 του Π.Δ. 778/80).

3. Η διέλευση οχημάτων στο χώρο εργοταξίου θα γίνεται με την χρήση κατάλληλης σήμανσης σύμφωνα με την μελέτη σήμανσης και σε συνεννόηση με την τροχαία (ΥΑ ΒΜ 5/30428/1980.ΒΜ5/300581/1982).

Κίνδυνος από κίνηση και λειτουργία μηχανημάτων έργων

1. Ο χειρισμός των μηχανημάτων πρέπει να διενεργείται μόνο από άτομα άνω των 18 ετών με επαρκή εμπειρία και κάτοχοι άδειας χειριστού εφ' όσον αυτό προβλέπεται από την κείμενη νομοθεσία (Α46 παρ. α Π.Δ. 1073/81).
2. Τα μηχανήματα εργοταξίου γενικά πρέπει να είναι εγκατεστημένα σε θέσεις οι οποίες επιτρέπουν την ασφαλή και απρόσκοπτη λειτουργία τους (Α46 παρ. β Π.Δ. 1073/81).
3. Η είσοδος - κίνηση του προσωπικού στους χώρους εγκατάστασης, λειτουργίας ή κυκλοφορίας μηχανημάτων, γενικά θα απαγορεύεται ή θα πραγματοποιείται σε προβλεπόμενες ασφαλείς διαδρομές (Α46 παρ. γ Π.Δ. 1073/81).
4. Η ασφαλής και καλή λειτουργία πάντων των μηχανημάτων καθώς και η συντήρησή τους θα ελέγχεται υπεύθυνα από εξειδικευμένο και αρμόδιο πρόσωπο σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις του από 4/5 Οκτωβρίου 1951 ΒΔ/τος «περί επιβλέψεως της λειτουργίας χειρισμού και συντήρησης μηχανημάτων εκτέλεσης τεχνικών έργων». (Α47 Π.Δ. 1073/81).

Κίνδυνος ηλεκτροπληξίας

1. Οι ηλεκτρικές εγκαταστάσεις του εργοταξίου θα ακολουθούν τις διατάξεις του ισχύοντος «Κανονισμού Εσωτερικών Ηλεκτρικών Εγκαταστάσεων» (Α75 Π.Δ. 1073/81).
2. Οι ηλεκτρικοί πίνακες διανομής και τροφοδοσίας θα είναι μεταλλικοί ή πλαστικοί στεγανού τύπου με δυνατότητα κλειδώματος και κατάλληλη γείωση (Α77 Π.Δ. 1073/81).
3. Μηχανήματα ηλεκτροκίνητα ακόμη και φορητά (μηχανές τριβής, σβουράκια λιμάνσεως ή κοπής, ηλεκτροδάπανα, ηλεκτροσυγκολλήσεις κ.ά.) θα ελέγχονται πριν τη χρήση τους και ιδιαίτερα για την καλή κατάσταση των μονώσεων και των καλωδίων τροφοδοσίας τους την σωστή γείωσή τους κ.ά. όπως προβλέπει ο Κανονισμός Εσωτερικών Ηλεκτρικών Εγκαταστάσεων (Κ.Ε.Ε.Ε - Α49 Π.Δ. 1073/81).
4. Οι φορητές λυχνίες Θα βρίσκονται σε άριστη κατάσταση και θα τροφοδοτούνται με ηλεκτρικό

ρεύμα χαμηλής τάσης 220/380 Volts θα τηρηθούν τα ακόλουθα (Α81 Π.Δ. 1073/81):

5. Προϋπάρχοντα δίκτυα, δίκτυα ηλεκτροδότησης έργου, ανεπαρκής αντικεραυνική προστασία (Π.Δ. 1073/81, άρθρο 78, 79 και Π.Δ. 305/96 παράρτημα IV).
6. Τα καλώδια τροφοδοσίας θα ακολουθούν διαδρομές, οι οποίες δε θα δημιουργούν κινδύνους - μακριά από συνήθεις διακινήσεις προσωπικού, οχημάτων και υλικών.
7. Κατά την εγκατάσταση καλωδίων τροφοδοσίας σε δάπεδα, τα δάπεδα θα είναι ελεύθερα από χαλίκια και άλλα αιχμηρά αντικείμενα, λάδια - πετρελαιοειδή - διαλυτικά κ.ά. τα οποία είναι δυνατόν να προκαλέσουν φθορά των καλωδίων.
8. Οι χρησιμοποιούμενοι ρευματολήπτες και ρευματοδότες θα είναι στεγανού τύπου.

Κίνδυνος ατυχημάτων που δεν δύναται να εξαλειφθούν απόλυτα με τα ομαδικά μέτρα προστασίας

1. Για την εξάλειψη του πιθανού κινδύνου ατυχημάτων που δεν δύναται να εξαλειφθούν απόλυτα με τα ομαδικά μέτρα προστασίας, θα παρθούν ατομικά μέτρα προστασίας όπως αυτά προκύπτουν από τα άρθρα 102 - 108 του Π.Δ. 1073/81 (κράνη προστασίας, ομματουάλια, προσωπίδες, γάντια, κατάλληλα υποδήματα, ζώνες ασφαλείας, στολή εργασίας κ.λπ.).

Ο κίνδυνος από συγκρούσεις οχημάτων και προσώπων (Π.Δ. 1073/81 άρθρα 45, 46, 47, 48, 50, 85).

Τα ανωτέρω μέτρα, πρέπει να προστατευθούν αποτελεσματικά από το συγκεκριμένο κίνδυνο, να βρίσκονται σε άριστη κατάσταση, να συντηρούνται περιοδικά να καθαρίζονται και να αποθηκεύονται με επιμέλεια.

ΠΡΟΣΘΕΤΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

-Σήμανση Εργοταξίου

-Κανονισμός παραγωγής και διάθεσης στην αγορά συναρμολογούμενων μεταλλικών στοιχείων για την ασφαλή κατασκευή και χρήση μεταλλικών σκαλωσιών (ΦΕΚ 756/28 Σεπτεμβρίου 1993).

-Προεδρικό Διάταγμα υπ' αριθμ. 305 «Ελάχιστες προδιαγραφές ασφάλειας και υγείας που

πρέπει να εφαρμόζονται στα προσωρινά ή κινητά εργοτάξια σε συμμόρφωση προς την Οδηγία 92/57/ΕΟΚ» (9ΦΕΚ 212-29-Αυγούστου 1996).

-Εγκύκλιος εφαρμογής του Π.Δ. 305/96 «Ελάχιστες προδιαγραφές ασφάλειας και υγείας που πρέπει να εφαρμόζονται στα προσωρινά ή κινητά εργοτάξια σε συμμόρφωση προς την οδηγία 92/57/ΕΟΚ».

Σήμανση Εργοταξίου

Γενικά

Η σήμανση του εκτελούμενου έργου θα ακολουθήσει τις γενικές αρχές της σήμανσης οδών δηλαδή θα παρέχει την έγκαιρη και σταδιακή ενημέρωση των κινούμενων στην περιοχή εργασιών, την προειδοποίησή τους για την κατάληψη τμήματος του οδοστρώματος και τέλος τη ρύθμιση της κίνησής τους ώστε η διέλευσή τους να πραγματοποιείται με ασφάλεια και με τη λιγότερη δυνατή ταλαιπωρία οδηγών και πεζών.

Σκοπός της σήμανσης είναι η ενημέρωση των κινούμενων με τρόπο άμεσο και συνεχή, χωρίς όμως να γίνεται κατάχρηση χρησιμοποίησης πινακίδων, ώστε να επιφέρει σύγχυση – κούραση και να αλλοιώνουν την αποτελεσματικότητα της σήμανσης.

Τα στοιχεία που λήφθηκαν υπ' όψη είναι:

Ο Κ.Ο.Κ. και ειδικότερα τα άρθρα:

4. Σήμανση οδών με πινακίδες
5. Σήμανση οδοστρωμάτων με διαγραμμίσεις (παρ. 7)
9. Σήμανση των εργασιών που εκτελούνται στις οδούς
10. Εγκατάσταση μέσων σήμανσης και σηματοδοτήσεις (παρ. 4)
47. Εργασίες κι εναποθέτηση υλικών στις οδούς
52. Μέτρα ρύθμισης οδικής κυκλοφορίας

Η με αριθ. ΒΜ/30058/1983 (ΦΕΚ 121/Β/23-3-1983) Απόφαση του ΥΔΕ «Έγκριση Πρότυπης Τεχνικής Προδιαγραφής Σήμανσης Εκτελούμενων Έργων σε οδούς εντός κατοικημένων περιοχών».

Πρόσθετα στοιχεία**1. Δίοδοι προσπέλασης στο εργοτάξιο και πρόσβασης στις θέσεις εργασίας**

Οι χώροι και τα δάπεδα εργασίας, οι οδοί κυκλοφορίας και οι προσβάσεις στο εργοτάξιο πρέπει να κατασκευάζονται και να διατηρούνται ασφαλείς.

Οι οδοί κυκλοφορίας πρέπει να έχουν ελάχιστο πλάτος 60 εκατοστά του μέτρου.

Οι οδοί προσπέλασης προς τις θέσεις εργασίας, χώρους διαμονής και χώρους εργαλείων πρέπει να διατάσσονται και συντηρούνται κατά τέτοιο τρόπο ώστε οι απασχολούμενοι να μπορούν να μεταβαίνουν και να αποχωρούν ασφαλώς.

2. Δίοδοι κυκλοφορίας πεζών και οχημάτων εντός του εργοταξίου

Εντός του εργοταξίου πρέπει να τηρούνται οι ισχύοντες κανονισμοί ασφαλούς κυκλοφορίας, τόσο για την κίνηση των πεζών όσο και για την κίνηση μεταφορικών μέσων και μηχανημάτων.

Η διέλευση και παραμονή ατόμων στο χώρο του εργοταξίου απαγορεύεται, εκτός από το εξουσιοδοτημένο για την κατασκευή προσωπικό του έργου.

Η κυκλοφορία των οχημάτων του εργοταξίου κατά τη διάρκεια των εργασιών θα γίνεται από τα κατάλληλα διαμορφωμένα τμήματα.

Για την ασφαλή κυκλοφορία πεζών και οχημάτων και μηχανημάτων εντός του χώρου του εργοταξίου ισχύουν οι διατάξεις του κώδικα οδικής κυκλοφορίας (ΚΟΚ).

3. Χώροι εγκατάστασης του βασικού μηχανικού εξοπλισμού

Τα βαριά εργαλεία ασφαρίζονται επί τόπου ενώ τα μικρότερα (εργαλεία χειρός, μικροσυσκευές κλπ.) αποθηκεύονται στους διαμορφωμένους χώρους αποθήκευσης με ευθύνη των εργατών που τα χρησιμοποιούν.

4. Χώροι αποθήκευσης

Δεν προβλέπεται η δημιουργία αποθηκών καυσίμων, λιπαντικών κλπ. Οι μικρές ποσότητες που απαιτούνται θα παραδίδονται καθημερινά από τα τοπικά πρατήρια καυσίμων.

5. Χώροι συλλογής αχρήστων και επικίνδυνων υλικών

Τα υλικά αυτά θα οδηγούνται άμεσα προς την πλησιέστερη χωματερή μέσω φορτηγών.

6. Χώροι υγιεινής, εστίασης και πρώτων βοηθειών

Για την αλλαγή της ενδυμασίας και τη φύλαξη των ενδυμάτων πρέπει να διατίθενται επαρκείς και κατάλληλοι χώροι.

Για τους χώρους υγιεινής και το πόσιμο νερό ισχύουν οι Υγειονομικές διατάξεις του Υπουργείου Κοινωνικών Υπηρεσιών.

Ο Ανάδοχος υποχρεούται να μεριμνήσει για τον ανεφοδιασμό των χώρων εργασίας με πόσιμο νερό και επαρκείς εγκαταστάσεις υγιεινής και καθαριότητας και να προβλέψει κατάλληλους χώρους εργασίας του προσωπικού του υπό δυσμενείς καιρικές συνθήκες (ψύχος, βροχή, καύσωνας).

Σε εργασίες ρυπαρές ή εργασίες επικίνδυνες για την πρόκληση ασθενειών πρέπει να υπάρχει η δυνατότητα νίψεως και καθαρισμού με ντους σε κατάλληλους χώρους καθώς και πλύση και απολύμανση των στολών.

Εντός του εργοταξίου πρέπει να υπάρχει κατάλληλος χώρος για τη διατήρηση του φαγητού των εργαζομένων σε καλή κατάσταση.

Στις περιπτώσεις κατά τις οποίες η προστασία υγείας ή ασφάλειας των εργαζομένων το απαιτεί πρέπει να απαγορεύεται στους απασχολούμενους να τρώνε, να πίνουν ή να καπνίζουν στους χώρους εργασίας.

Οι απασχολούμενοι οφείλουν να επιμελούνται ιδιαίτερα για την ατομική τους καθαριότητα, ιδίως πριν του φαγητού και πριν από την αναχώρηση από τον τόπο εργασίας.

Οι ειδικές στολές εργασίας πρέπει να αφαιρούνται πριν το φαγητό και πριν την αναχώρηση από το χώρο εργασίας.

Ιδιαίτερη μέριμνα πρέπει να λαμβάνεται για τη συγκέντρωση και αποκομιδή των απορριμμάτων των φαγητών.

Στο εργοτάξιο θα υπάρχει πρόχειρο μικρό φαρμακείο για την παροχή των πρώτων βοηθειών τοποθετημένο σε θέση εύκολα προσιτή και υπό την επίβλεψη εντεταλμένου προσωπικού. Το φαρμακείο θα πρέπει να διαθέτει κατ' ελάχιστο τα ακόλουθα είδη :

	Είδος
1.	Σκεύασμα για το κάψιμο
2.	Εσπνεύσιμη αμμωνία
3.	Αποστειρωμένες Γάζες κυτία των 5 εκ., 10 εκ. Και 15 εκ.
4.	Επίδεσμοι γάζας των 0,10*2,50
5.	Τριγωνικοί επίδεσμοι
6.	Λευκοπλάστ ρολλό
7.	Ψαλίδι
8.	Τσιμπίδα
9.	Υφασμα λεπτό για καθαρισμό (Cleaning tissue)
10.	Αντισηπτικό διάλυμα (κατά προτίμηση μερκουροχρωμ)
11.	Υγρό σαπούνι εντός πλαστικής συμπιέσιμης φιάλης
12.	Ελαστικός επίδεσμος
13.	Αντισταμινική αλοιφή
14.	Σπασμολυτικό
15.	Αντιοφικός ορός
16.	Ενέσιμο κορτιζονούχο σκεύασμα των 100 mg (Αντισοκ)
17.	Σύριγγες πλαστικές μιας χρήσεως των 5 cc – τεμ. 3
18.	Σύριγγες πλαστικές μιας χρήσεως των 10 cc – τεμ. 3
19.	Δισκία αντιδιαρροικά
20.	Δισκία αντιόξινα

Η ιατρική κάλυψη των εκτάκτων περιστατικών θα γίνεται στο Περιφερειακό Ιατρείο Πεταλιδίου, στο Κέντρο Υγείας στη Μεσσήνη (τηλ. 2722024751-5) και στο Νοσοκομείο Καλαμάτας (τηλ.2721046000).

7. Άλλα σημεία, χώροι ή ζώνες που απαιτούνται για την ασφάλεια και την υγεία των εργαζομένων.

Δεν υπάρχουν.

8. Στο τμήμα αυτό ενσωματώνεται επίσης η μελέτη για την κατασκευή ικριωμάτων, εφόσον αντιμετωπίζεται περίπτωση κατά την οποία αυτά πρέπει να είναι ειδικής μορφής για τις ανάγκες εκτέλεσης των εργασιών, άλλης από αυτή που περιγράφεται στις ισχύουσες διατάξεις περί ικριωμάτων (Π.Δ. 778/80 και Π.Δ. 1073/81).

Δεν απαιτούνται

ΤΜΗΜΑ Ε

Καλές πρακτικές για τη λήψη μέτρων προστασίας και την αντιμετώπιση του επαγγελματικού κινδύνου

(Συμπληρωματικά των νομοθετικών διατάξεων στους οποίους γίνεται αναφορά στον πίνακα Γ, καταχωρίζονται εδώ φωτοαντίγραφα δοκιμασμένων πρακτικών και λύσεων για την βελτίωση της Ασφάλειας και Υγείας των Εργαζομένων).

ΜΕΣΣΗΝΗ 30/7/2025
Ο ΣΥΝΤΑΚΤΗΣ

ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ ΚΟΥΒΕΛΑΣ
ΠΟΛΙΤΙΚΟΣ ΜΗΧ/ΚΟΣ

ΜΕΣΣΗΝΗ 30/7/2025
ΘΕΩΡΗΘΗΚΕ
Η ΑΝΑΠΛ. Δ/ΝΤΡΙΑ Τ.Υ.

ΓΕΩΡΓΙΑ ΚΑΡΑΣΤΑΘΗ
ΠΟΛΙΤΙΚΟΣ ΜΗΧΑΝΙΚΟΣ